

Marlena Gołębiowska

Trójkąt Weimarski: nowy – stary horyzont współpracy

Trójkąt Weimarski, platforma współpracy pomiędzy Francją, Niemcami i Polską, zyskuje na znaczeniu jako forum dialogu o kwestiach bezpieczeństwa w Europie. Ostatnie spotkania tego formatu pokazują determinację w dążeniu do wzmocnienia trójstronnej współpracy, także poprzez rozszerzanie działań na nowe obszary, takie jak m.in. ochrona przed dezinformacją czy budowanie więzi społecznych. Ponadto perspektywy na kolejne wspólne inicjatywy otwierają silne wzajemne relacje gospodarcze pomiędzy tymi państwami – zarówno handlowe, jak i inwestycyjne.

Inicjatywa. Trójkąt Weimarski, a oficjalnie Komitet Wspierania Współpracy Francusko-Niemiecko-Polskiej, powstał przede wszystkim w celu integracji Polski ze strukturami europejskimi i transatlantyckimi. Od początku był niesformalizowanym formatem współpracy regionalnej, bez rozbudowanego aparatu organizacyjnego czy formalnych mechanizmów decyzyjnych. Współpraca w jego ramach oparta była przede wszystkim na nieregularnych spotkaniach, najczęściej na poziomie ministrów spraw zagranicznych oraz głów państw.

Po realizacji kluczowych celów związanych z integracją Polski z UE i NATO, Trójkąt Weimarski kontynuował rolę swoistego forum dialogu, choć wykorzystywanego z różną intensywnością, w zależności od aktualnych potrzeb i priorytetów politycznych trzech tworzących go państw. Zmniejszenie aktywności tego formatu nastąpiło zwłaszcza w latach 2012-2021, kiedy nie dochodziło do spotkań na najwyższym szczeblu (wyjątek stanowiło spotkanie w poszerzonym formacie z Grupą Wyszehradzką w 2013 r.). Ponadto w latach 2017-2019 nie odbywały się także spotkania na szczeblu ministrów spraw zagranicznych.

Mobilizacja. Do spotkań na najwyższym szczeblu w ramach Trójkąta Weimarskiego powrócono na początku lutego 2022 r. W odpowiedzi na groźbę rosyjskiej inwazji na Ukrainę przywódcy państw członkowskich – prezydent Francji Emmanuel Macron, kanclerz Niemiec Olaf Scholz i prezydent Polski Andrzej Duda – spotkali się w Berlinie, aby omówić strategię deeskalacji napięć. Następne spotkania w tym samym składzie odbywały się już w czasie trwania pełnoskalowej wojny rosyjsko-ukraińskiej, kolejno w Monachium i Paryżu – w lutym i czerwcu 2023 r. Oba koncentrowały się na wzmocnieniu współpracy i koordynacji działań w zakresie wsparcia dla Ukrainy.

Wyraźnym sygnałem ożywienia tego formatu było spotkanie na szczeblu ministrów spraw zagranicznych z 12 lutego 2024 r. we francuskim La Celle-Saint-Cloud. Wówczas ministrowie Francji, Niemiec i Polski – Stéphane Sejourné, Annalena Baerbock i Radosław Sikorski – wprost podkreślili determinację do „nadania nowego impulsu trójstronnej współpracy”. Jej kluczowym wymiarem stały się kwestie bezpieczeństwa, z silnym naciskiem na zwalczanie rosyjskiej dezinformacji, którą uznano za największe i najbardziej bezpośrednie zagrożenie dla stabilności regionu, zwłaszcza w kontekście zbliżających się wyborów do Parlamentu Europejskiego, zaplanowanych na czerwiec 2024 r. W odpowiedzi na te wyzwania zdecydowano o utworzeniu specjalnego weimarskiego programu ostrzegania przed zagranicznymi działaniami dezinformacyjnymi.

Spotkanie na szczeblu ministrów spraw zagranicznych w La Celle-Saint-Cloud podkreśliło dążenie państw do wzmocnienia także społecznego wymiaru współpracy w ramach Trójkąta Weimarskiego. Zapowiadane inicjatywy, takie jak „Weimar obywateli”, „Weimar młodzieży”, „Weimar doskonałości” i „Weimar kultury”, mają na celu wzmocnienie zaangażowania obywatelskiego w kształtowanie współpracy w obrębie państw należących do tego formatu.

Po raz kolejny podkreślono także solidarność z Ukrainą, wskazując na determinację państw Trójkąta Weimarskiego we wspieraniu jej suwerenności i integralności terytorialnej oraz dążeń europejskich

i transatlantyckich. Wyrażono również wolę przeprowadzenia rozszerzonego spotkania ministrów spraw zagranicznych w formule „Weimar + Ukraina”. Sprawa ukraińska była ponadto głównym punktem kolejnego, nadzwyczajnego trójstronnego spotkania, które odbyło się w marcu 2024 r. Wzięli w nim udział prezydent Francji Emmanuel Macron, kanclerz Niemiec Olaf Scholz oraz premier Polski Donald Tusk.

Gospodarka. Współpraca francusko-niemiecko-polska nie ogranicza się do sfer politycznych i społecznych, ale także – a nawet przede wszystkim, z punktu widzenia ich intensywności – gospodarczych. Niemcy, Francja i Polska, odpowiednio pierwsza, druga i szósta co do wielkości gospodarka w Unii Europejskiej, utrzymują silne powiązania handlowe:

- W gospodarce polskiej Niemcy są głównym kierunkiem zarówno eksportowym (27,8%), jak i importowym (19,8%). Natomiast Francja zajmuje trzecie miejsce w polskim eksporcie (6,1%) i ósme w imporcie (3,3%).
- W gospodarce niemieckiej Francja jest drugim rynkiem eksportowym (7,6%) oraz szóstym importowym (5,1%), podczas gdy Polska stanowi piąty kierunek eksportowy (5,8%) i czwarty importowy (6,0%).
- W gospodarce francuskiej Niemcy są liderem zarówno w eksporcie (13,9%), jak i imporcie (12,0%), natomiast Polska zajmuje dziesiąte miejsce w obu kategoriach (eksport 2,4%, import 2,0%)¹.

Ponadto istotnym elementem wymiany handlowej między tymi państwami są produkty wysoko- i średniozaawansowane technologicznie. Na przykład w polskim eksporcie do Niemiec przeważają maszyny i urządzenia elektryczne, w tym baterie i akumulatory, natomiast do Francji eksportowane są głównie maszyny i urządzenia mechaniczne, w tym urządzenia do automatycznego przetwarzania danych.

Poza wymianą handlową państwa te łączą również mocne więzy inwestycyjne. Niemcy i Francja należą do największych inwestorów w Polsce, biorąc pod uwagę siedzibę kraju podmiotu dominującego w grupie kapitałowej. W 2022 r. stan zobowiązań z tytułu niemieckich inwestycji w Polsce wynosił ponad 230 mld zł, a francuskich przekraczał 108 mld zł. Polska – chociaż z uwagi na różnice w wielkości gospodarek nie jest równie dużym inwestorem w Niemczech i Francji – aktywnie zwiększa swoje zaangażowanie inwestycyjne, szczególnie w strategicznych sektorach. Polskimi inwestorami na niemieckim rynku są m.in. PKN Orlen, Ciech, Azoty, Boryszew, Comarch, Komputronik czy Asseco. Natomiast polscy inwestorzy we Francji to m.in. InPost, Nowy Styl, Comarch czy Chemet.

Wnioski i perspektywy

- Powołany w sierpniu 1991 r. w niemieckim Weimarze trójstronny format współpracy regionalnej między Francją, Niemcami i Polską był odpowiedzią na ówczesne wyzwania ulegającej głębokim przemianom politycznym Europy. Po ponad trzydziestu latach od tych wydarzeń format ten ponownie zyskuje na znaczeniu, demonstrując swoją zdolność do mobilizacji i koordynacji działań w kluczowych kwestiach bezpieczeństwa w Europie. Wyraża się to nie tylko poprzez dialog na najwyższych szczeblach politycznych, ale także poszerzanie współpracy o nowe obszary, w tym np. program ostrzegania przed działaniami dezinformacyjnymi. Istotny aspekt rozwoju dalszej współpracy w Trójkącie Weimarskim stanowi także planowane wzmocnienie wymiaru społecznego w relacjach trójstronnych.
- Fundament do dalszego pogłębiania trójstronnej współpracy stanowią także silne wzajemne relacje gospodarcze między Francją, Niemcami i Polską – zarówno w obszarze handlu, jak i inwestycji. W kontekście deklaracji ministrów spraw zagranicznych po spotkaniu w La Celle-Saint-Cloud, wskazującej na konieczność wzmocnienia odporności, innowacyjności i konkurencyjności przemysłu europejskiego, Trójkąt Weimarski może odegrać istotną rolę w promowaniu i realizacji tych celów poprzez kolejne wspólne inicjatywy.

¹ Dane dla gospodarki polskiej i niemieckiej dotyczą 2023 r., natomiast francuskiej 2022 r.

- Ponadto szansą na wzmocnienie relacji w ramach Trójkąta Weimarskiego jest także aktywna rola Polski jako zwornika Europy Środkowej i Wschodniej. Dzięki strategicznemu położeniu oraz historycznym i kulturowym powiązaniom z sąsiadami Polska może przyczynić się do pogłębienia dialogu i współpracy w regionie, co przełoży się na wsparcie stabilności i bezpieczeństwa, zarówno w ramach Trójkąta Weimarskiego, jak i szerzej – Europy Środkowej i Wschodniej.